

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 75. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy óra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Kedd, augusztus 27.

VÁLLALKOZÁSI SZELLEM.

Nem újság, hogy nálunk rosszak a viszonyok, nehéz a megélhetés, nagy a munkanélküliség és nincs pénz. — Mert hát — mit csinálunk-csavarjuk — gyámoltalan nemzet vagyunk. Azt csináljuk, ami vajmi keveset hoz a konyhára, sőt még pénzünkbe is kerül. A külföldiek előtt mutatjuk, hogy mennyire udvariasak és gavallérok vagyunk és szórjuk a pénzt nagyarányú bankettek, fényes estélyekre, a mit egy-egy idegen vendégsereg tiszteletére adunk. De egyébből aztán nem is áll a tudományunk.

A magyar ipart mi magunk nem támogatjuk, sőt elősegítjük az idegen inváziót; gyönyörű helyeinket ön magunk mellőzzük és külföldön verjük el az ezreket, ahelyett, hogy az idegenek előtt megismertetnők szebbnél-szebb látványosságainkat, pértalan fürdőinket, fenséges természeti csodáinkat. Aztán pang a kereskedelem, tengődik az ipar, hanyatlak a mezőgazdaság, pusztul a föld, ki-vándorol a nép, a nagytőkések zár alatt tartják százezreiket és a kisemberek ha megszakadnak se tudnak magukon segíteni, mert hát nagy ára van ma pénz öfelségének.

A civilizált államokban, a nagy nemzeteknél, Angliában, Amerikában, Németországban és Franciaországban másképp állanak a viszonyok. E nemzetek fiait mindent önmagukért tesznek, országuk kincseivel dicsekednek és emelik az idegen forgalmukat is.

Ami pedig a legfigyelemreméltóbb, mindenki buzgalommal dolgozik. Ki-vált Amerikában és Angliában, hol nem szegyenlik a munkát; maguk a mágnások, tekintélyes vagyon és név tulajdonosai, a főnemesség nem restel nagy ipari vállalkozásokba becsajtkozni. Elére állanak hatalmas vállalatoknak, pénzüket ekként — nagyon bölcsen — gyümölcsöztetik, — nagy iparvárosokat, telepeket létesítenek ekként és ami a leglényegesebb, ezer és ezer embernek — honfitársuknak — adnak kenyeret, tisztességes megélhetést nyújtva.

Nálunk dehogy lehetne ilyesmit létni. Egy-egy mágnás restelné, ha neve valamely iparvállalat élén díszelne. Ezt nagy szegyennek, megbecsülhetetlen bűnnek tartaná.

Pedig a munka, a tisztességes munka — régi igazság — nem szégyen, sőt erény. És csak hozzájárulna a nemzet boldogságának előmozdításához ama körülmény, hogy dolgoznék széles e hazában szegény, főur és pór.

Jóírásu leány kiadóhivatalunkba felvétetik. Könyvelésben jártas előnyben részesül.

Beiratások előtt.

Augusztus második felében már kezdik előkészíteni a diák uti ládáját. Szegény polgárapék homlokát mindgyakrabban telhőzi a gond, ha arra gondolnak, hogy miből fizetik ki gyermekeikért a tandíjat, miből veszik meg a legújabb bővített és javított kiadást, miből telik füzetre, írószerre. Kis kétszobás lakások szegénységében egyre sürűbben emelegetik a gazdag nagybácsit, vagy legrosszabb esetben a jóistent, aki majd csak segíteni fog a gondos háziasszony figyelmesen nézegeti a szalvéták közé rejtett megtakarított forintokat, mert jön, jön már a szeptember, be kell iratni a Pistát, Jancsit, Marist... A fiúk mennek, ki a gimnáziumba, ki fel Budapestre az egyetemre s minden nappal, ahogy fog a játékos vakáció, szaporodik az apának, szegény kishivatalnoknak az ősz hajfűrtjei s ráncosabb az anyának, a jó háziasszonynak az arca. A fiúk pedig mennek, ki gimnáziumba, ki realba, ki egyetemre, — csak éppen a műhelybe vagy a kereskedésbe nem megy alig egy is. Az a székér, amely viszi a diploma felé, túl van zsufova, ki lehetne rá fenni a Megtelt táblát, de azért mindegyre többen kapaszkodnak fel rá. És most, ha valaki azt hiszi, hogy újból elkurjantjuk magunkat, — hogy műhelybe magyar, nagyon csatlódik.

A diploma értékben egyre süllyed. Az ügyvédi, hivatalnoki, orvosi pálya proletárijának száma folyton szaporodik, de azért még sem lehet feltartóztatni a tudományos pályákra való tolatkodást.

Ott, ahol van nagyipar és nagykereskedelem, a tanult emberek egész serege talál alkalmazást a gyárakban és üzletekben. Nálunk már tönkrement a kisipar, a proletártátusba süllyedt a kereskedői középosztály, de helyébe nem lépett sem nagyipar, sem nagykereskedelem, mert a Magyarországot ellátó nagyiparnak és nagykereskedelemnek Bécsben van a központja, Ausztriában vannak az ipartepei. Ez az ország a földmivelésből él, de azért Magyarországon egyetlen egy ást, kapát, egyetlen kaszát sem gyártanak s külföldről hozzák a gazdasági gépek nagyrészét is.

Hiába mondanánk tehát, hogy gyúrunk ipari és kereskedői pályára, a mikor nincs olyan pálya.

Igaz, hogy a lateinerpálya nyomora óriási, de a hivatalnoki kenyer mégis kenyer, ha nem is lehet a fizetésből jól élni, de ha már van állás, nem muszáj éhen halni.

És ha nálunk a szegény munkás is azt akarja, hogy fiából tanító, írnok, vasutas, postatiszt legyen, ne iparos és ne munkás, az is könnyen megérthető. A feljajduló tisztviselők arról panaszkodnak és a profitfőítő gyárosok azzal utasítják vissza a hérjavítás iránti kérelmet, hogy a munkás sokkal többet keres, mint egy tanító. Valóban: egy jó géplakatos, egy ügyes kőműves, egy még nem tudóveszes nyomdász napi kilenc-tíz órai testet sorvasztó munkával keres annyit, mint egy kistisztviselő, mint egy segédtanító, aki esztendőig tanult, míg a bizonyítványát megkapta. A munkás helyzete azonban olyan, a munkája annyira nehéz, hogy azt akarja, hogy a fia külsőn legyen, mint ő.

A hivatalnok mégis ur, akit nem néznek ki a vendéglőből, nem távolítanak el a kávéházból, akivel nem gorombáskodnak a hatóságok s aki csak egy évig szolgál a katonaságnál. De ugyan ki ambicionálja, hogy a fiát eltoloncolják, becsukják, verjék és kinozzák?

Hiába rikoltanak tehát, hogy sokan vagyunk már diplomás proletárok, hiába keritjük el tandíjsövényekkel az iskolát, hiába hosszabbítjuk meg a tanulási időt, mindenki arra a megtelt, zsufozt székérre kapaszkodik, amely a diploma felé visz.

A nők választójoga.

A nők választójogának a magyar alkotmányban mely gyökerei vannak. A magyar sohasem tekintette feleségét, leányát fényűzési cikknek, de sohasem aljasította le házi szolgálónak őket. A Keletnek és a Nyugatnál műveltebb és vagyonosabb osztályainak férfiai hölgyeket vettek maguk mellé, kik megédesítették életüket, a barbárabb népek és a szegényebb néposztályhoz tartozó nyugatiak asszonyt hoztak a házhoz, teljes ellátásért cselédi szolgálatokat végezett gazdája házában. A magyar azonban nemcsak osztályos társának

tekintette feleségét, hanem megosztotta vele buját-örömét, és részesítette őt a közjogok gyakorlásának nagy részében is. Részt vehettek a férfiak tanácskozásaiban, a rendi törvényhozás idején a főrendi övezegye képviselőt küldhetett a követek házába, a banderális rendszer idején, ha temperamentuma úgy kívánta, — hadba szállhatott és vezethette katonáit stb.

De a mai törvény is ismeri a nők választójogát. A községi törvény szerint választójoggal bírnak az önálló keresettel, vagy vagyonnal bíró nagykorú hajadonok, elvált- és özvegyasszonyok, azonban jogukat csak férfi megbízott útján gyakorolhatják. Ugyanezek a nők, ha a legtöbb adót fizetők névjegyzékébe fel vannak véve, meghatalmazottat nevezhetnek, ki virági jogukat a képviselőtestületben gyakorolja stb.

Sőt tovább megyek! A mostani választói törvényben is van némi nyoma, hogy a nőknek van joguk indirekte, vagy direkte (a kifejezés nem fontos) részt venni az országgyűlési képviselőválasztásokon.

A feleség vagyona után fizetett adó alapján ugyanis a férj választói joggal bírhat.

Ez az intézkedés nem jelent egyebet, mint azt, hogy a nő jogát csupán férje, mint meghatalmazott útján gyakorolhatja.

Ez érdekesen ellát a községi törvény rendelkezésétől két irányban: a községi törvény férjes nőknem adja meg a választói jogot, de viszont, akiknek megadja, azok meghatalmazottakul bárkit megnevezhetnek, az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvény a választói jogot pedig csupán a férjes nőknem adja meg, ezek azonban ezt a jogukat csupán törvényes férjük útján gyakorolhatják. (Ezt a törvény mondja ki, én azonban már láttam olyan névjegyzéket is, hogy a birtokos hajadon testvére, az önálló keresettel bíró bába fivére, a földbirtokosnő unokája és a háztulajdonosnő szeretője voltak választókul felvéve azon alapon, mert a cenzussal fölérő adót fizető nővel házközösségben éltek!)

Mint látható, nem volna a magyar alkotmányban újság a nők választójogának a törvénybe iktatása. Ez csak természetes fejlődést jelentene, ha nem esünk eble a községi törvényben megrögzített hibákba.

Nem szabad a nőknek ugyanis úgy megadni a jogot, hogy azt csak meghatalmazott útján gyakorolhassák. Ez egyrészt a nők választójogának ki-jáírása volna, másrészt tág kaput nyitna a meghatalmazásokkal való visszaéléseknek. Ha a nőt kvalifikálnak tartjuk arra, hogy választói joga legyen, úgy ezt gyakorolja személyesen!

Hova

utazik Lukács?

Tudom én is, tudjuk mindnyájan, hogy hova utazik a lengyel zsidó, ha azt mondja, hogy Lembergbe utazik. Bizonyosan Krakóba. De ki tudja megmondani, hogy merre tart Lukács, mikor azt mondja, hogy Békésre utazik, sőt váltott jeggyel demonstrálja békés szándékát. Aztán, hogy a vasúti kocsiba menetirányban — nehogy rosszullet fogja el, vagy migráint kapjon — elhelyezkedett, azt látja, hogy utipodgyászát a hordár az átellenes ülőhely ereszébe rakosgatta, eszébe jut, hogy ő tulajdonképpen harcospárti s átül az ellenzéki oldalra.

Ez okon marad tartós rébusznak, dogmamagyarázók prédájának. Nagyenyed, Ischl s valamennyi állomás, amely mellett a kormány politikájának vonata pihenőt tart. És ahogy ő utazik, kesze-kusza irányban haladnak a kormány vicinálisai is. Hantos Elemér az ipari munkásoknak, a városi polgárságnak juttat választójogot. Herczeg Ferencz a választójog kupéjában vele szembe helyezkedik és a mezőgazdaságot favorizálja. Az egyik melegen óhajtja a békés kibontakozást, a másik hidegen elutasítja. Egyik sem tudván a menetirányt: mindenik beszámol ugyan, de egyik sem tudja, hogy utazásának melyik is a határállomása? Egyben egyik valamennyien. A józan belátás városi posztóját lobogtatják az ellenzék felé tudván, hogy csak a tulajdon józan belátásuk az, ami a békét meghozhatja, sőt az ellenzékre rákényszerítheti. A béke föltétele: a választójog becsületes reformja. Olyan, amely új Magyarországot tud építeni a romokban heverő fölé s amely becsületes magyarsággal megmondja: hova utazik.

A kóbor-cigányok megrendszabályozása.

Nemsokára életbe fog lépni a csendőrség számára kiadott új szolgálati utasítás, amely részletesen foglalkozik a cigánykaravánokkal szemben követhető eljárással, valamint a kóbor cigányok felügyeletével és állandó ellenőrzésével. Az utasítás szerint a csendőrség állandó felügyelete alatt lesznek.

A csendőrök az őrskerületükben tartózkodó, vagy oda illetékes kóbor-cigányokat tartoznak lehetőleg személyesen is ismerni, az őrsparancsnokságnak pedig kötelessége lesz rögzíteni pontosan nyilvántartást vezetni. A 99. paragrafusa az új utasításnak, amely a cigánykaravánokkal szemben követhető eljárásról szól, részletesen foglalkozik a cigányok kocsiainak, s azok tartalmának és maguknak a cigányoknak megmotozásával.

A kóborcigányokat az eljárás sikere érdekében még akkor is joga van a csendőrségnek megbilincselni, ha az azok még nincsenek letartóztatva. A 201. §, amely a cigánykaravánok kísérésével foglalkozik, végzetül a következő igen tág körülményeket tartalmazza:

«Egyébként megjegyeztetik, hogy a cigánykaraván kísérésénél előfordulható körülmények s a cigányok alig kifürkészhető fufangjánál fogva szorosán alkalmazandó szabályt föllépteni nem lehet s éppen ezért a fölsoroltakhoz csak annyiban kell alkalmazkodni, amennyiben a körülmények azok betartását megengedik s minden oly óvintézkedés, amely a csendőrszolgálati céljának elérésére szükséges, vagy a járőr biztonságának a szempontjából alkalmasnak mutatkozik, cigányokkal szemben alkalmazhatók.»

Késsel

a rendőr ellen.

Merénylő kocsis.

Nagy botrányt rogtönzött ma délután Kis Sándor 50 éves kocsis, aki Szél Géza Teleky-utca 77. sz. alatti lakosnál szolgál. Részeg fővel inzultálta a kocsis az utcai járőreket. Ki tudja, hova fajul el a botrány, ha a lelkiismeretes Bogáti Mihály 46. sz. rendőr be nem szállítja a garázda embert egy szekéren a központi ügyeletre. Igazolás után természetesen elbocsátották Kis Sándort, ellenben lekérére köztették, hogy tisztességesen viselkedjék.

Kis Sándornak nem használt a szép szó. Bosszút forralt Bogáti Mihály ellen és este, amikor a rendőrt felváltották a Petőfi-téren, megleste és késsel támadt rá:

— Meghalsz most kutya rendőr! — ezt kiáltozta.

Bogáti több rendőrtársa segítségével megfékezte a dühöngőt és ismét beszállították a rendőrségre, ahonnan most nem fog egykönnyen megszabadulni.

Amikor

már vége van a nyárnak...

— Látták? Nem látták?

— En láttam. — En is! — En is! — halljuk a válaszokat anélkül, hogy tudnák önk, mit láttak és mit nem láttak. Önk nem látták az első bikanyálat, azt, amelyet mi láttunk ma uszni a nyárvégi reggő, napsugárak levegőben. Megálltunk és bizonyos fájó érzéssel, méla szomorúsággal néztük a teher, leheletszerű bikanyálat, amint céltalanul repült a szellő szárnyán, minit valami ősi aviatikus, hirtetve, hogy végét járjuk a nyárnak.

Ősz feljár már az idő — mondtuk egymásnak, amikor egyszerre a vállunkra csap napsütötte tenyerével a Baedeker-ember.

— Dehogy jár kérem, hiszen még én is nyári alak vagyok!

— Menjen a... — intette le nyájasan e sorok írója a szemtelenkedő urat, akit önk mind jól ösmernek. Vagy nem ösmernek? Ó az, akivel vonul valami elhagyott faluba és ott vagy Svédország és Norvégia, — vagy Kamcsatka utelírását betanulja

és ismerőseit elményeivel mint világlátott ember boldogítja agyon.

— Menjen... kiáltottunk rá újból, mire a Baedeker-ember, mint a bikanyál, eltűnt előlünk. Önk nem látták s nem látják. Nemcsak a bikanyál jött meg, nemcsak a nyári alakok fűtek el, hanem megjöttek a debreczeni szép asszonyok is. Megjöttek, hazatértek a kedves kényelmes otthonukba, ahogy telesohajtsák otthon minden szoba mind a négy sarkát:

— Mindenütt jó, de legjobb itthon.

Ugy, ugy, itthon. Milyen szép és kedves minden itthon. A fehér leplekkel letakart képek a falon, a nyári melegtől még átfűledt szobák levegője. A jó, kényelmes, megszokott párnák. Minden, minden. Férjek, asszonyok ölünek egymásnak:

— Milyen szép vagy. — Milyen jól nézel ki. Aztán a rózsaszínű portáncra kerekedik a szobában, amelybe még bekandikál a nevető napsugár és úgy tűnik fel, hogy a boldogan mosolygó arcon még nem hagyott nyomot az idő uja. A fiatalságunk egy részét visszaopta a nyár s úgy érezzük, hogy most a szívünk másodszor virágzik.

Ha a perzselő nyár szerelmének minden tüzes virágát lecsokoltuk, maradt még számunkra a nyár végére is öröm, új érzés, új hangulat. Lehef az élet bármily rut, szomorú, szemünk lencséjén belopóznak lelkünkbe az álmokat szövő, szebb jövőt ringató sejtések.

Nincs vége a nyárnak, másodsor virágzanak a rózsák Debreczenben.

Jancsika

és a dinnye, vagy hol a vicc?

Az egyik budapesti lap vegyes rovatában olvassuk ezt a szegedkörtényeki apróságot:

«Az új élet. V. kisteleki ügyvédnek van egy eleven apró fia, aki magyar vidéken születvén, hamar megbarátkozott a magyar eledelkkel.

Az idén akkorára nőtt Jancsi legény, hogy oda lehetett ültetni az asztal mellé. Az ebéd végén aztán behozták a narancsbélű, apró sárga magu görögdiányt. Jancsika csak néz, néz, illyent ő még nem látott, mi lehet ez? Egyszerre aztán lelkendezve kiált föl:

— En is kérek tarhonyás tököt!»

Nagyszerű, hogy Jancsika magyar vidéken született s mégis olyan hamar megbarátkozott a magyar eledelkkel. És mit szólnak hozzá, az eleven, apró fiúcska az idén akkorát nőtt, hogy már asztal mellé lehetett ültetni? Hát az nem megható, hogyan nézte, nézte a «narancsbélű diányt», amilyent nemcsak ő nem látott még, de Kisteleken sem láttak soha? Csak azt nem tudjuk, hogy hol van a bizonyos kis történetben a vicc, az esprit? No de azért Isten éltesse Jancsikát, a kis csodagyereket.

HIREK.

A falusi orvos.

Bizonyára ismerik önk a még megiratlan magyar tragédia szegény szomorú hőst: a falusi orvost. A másik kultur proletárnak, a magyar falu mártírjának a tragédiáját Bródy Sándor már megírta «Tanitónó» című darabjában. Régi nyomorúságunk, hogy éppen azok a kultur foglalkozások, amelyekből a nemzet jövője, fejlődése, közjóléte függ, azok a legrosszabbul fizetett rabszolgái az államnak. A tanító, aki a jövő nemzetét neveli, lázadó proletár, a körorvos, a járásorvos, aki a nemzeti élet egészséges fejlődésének öre, nyomorgó koldus. A szolgabíró pedig minden jóval, joggal, hatalommal, jövedelemmel dédelgetett drága nemzeti büszkeségünk. Megdöbbentő balkáni barbársággal ütközik ki ez a tény a megyei tisztviselők nagy garral hirdetett fizetésrendezésénél. Tessék megnézni az új törvényt: ki a vármegye legutolsó, lenézetté s mellőzött tisztviselője? Az orvos. Szinte már tragikus hős a magyar falusi doktor, éppen úgy, mint a tanító. De mikor fizetésjavításról esik szó, ki az utolsó? Az orvos. Évtizedek óta köztudomású, hogy egyes magyar vidékeken napi járó földeken sincs orvos, mert senki se vállalkozik azért a fizetésért, amit a vármegye ad a nép egészségének őrzésére. Mégis mikor fizetésrendezésről van szó a vármegyénél, — első a szolgabíró s talán előbbvaló az utolsó hajdu is, mint az orvos és a tanító, mert ezeknek a kultur foglalkozásu, áldásos tevékenységü embereknek kevés közük van a politikához. Nálunk a fizetés nem a köz javára végzett munka díja, hanem kortes pénz, amit a szolgabírák és jól szervezett kortes hadaik kapnak. A tanító? Az orvos? Az éhen döglőhet. Kinek használ az orvos? A nép az megél orvos nélkül is, de elpusztul, ha nem fizetik kincsel a szolgabíró.

— A kegyesrendi róm. kath. főgimnáziumban a javító, pótló, felvételi és magánvizsgálatok aug. hó 30-án és 31-én d. e. 8—1-ig, a beiratások pedig szept. hó 2., 3-án és 4-én d. e. 9—12 és d. u. 3—5 fognak megtartatni. Veni sarete szept. hó 5-én d. e. 8-kor lesz (és nem 25-én, mint az Értesítőben tévesen nyomva van.) Az érettségi írásbeli szept. hó 12-én és 13-án fog megtartatni. Az igazgatóság.

— Összetaposta a bika. Sárosi Miklós 13 éves érmihályfalvai bojtárgyereket tegnap egy bika úgy összetaposta, hogy veszélyes sérüléseivel a debreczeni közkórházba kellett beszállítani. Állapota súlyos.

— Halál az állomáson. Tegnap este 9 óraker a közkórház értesítette a rendőrséget, hogy özv. Baumann Gyözőné szatmári lakost, aki átutaztatában a nagyállomáson rosszul lett, a mentők a kórházba szállították, hol egy percnyi otlét után meg is halt. Az ügyeletes rendőrtisztviselő kiment a kórházba, ahol dr. Petrigulla Péter osztályfőorvos megvizsgálta a hullát és a halál okául tudó-

vészt és nyakcsigolyatuberkulózist alapított meg. A rendőrség táviratot intézett Szatmárra a szerencsétlen véget ért asszony hozzátartozóinak a kipuhatolása végett.

— **A munkaszünet ellen vétők.** A rendőrség vasárnap ellenőrzést tartott, amelynek alkalmával három egyén ellen vett fel kihágási feljelentést, akik a vasárnapi munkaszünetet nem tartották be.

— **Elfogott csavargók.** Ognyanovics Lázár, Stevanovic Kosta és Csirics Péter belgrádi illetőségű vasúti munkásokat, akik már régóta csavargognak foglalkozás nélkül a városban, a rendőrség felügyelet alá helyezte.

— **A kassai orsolyarendi női gazdasági tanintézetben** a beiratások október 1—5. napjain tartanak meg. Felvételnél rendes növendékül azok, akik a polgári vagy felsőbb leányiskola IV. osztályát elvégezték. Rendkívüli növendékül való felvételhez a betöltött tizennegyedik életév kívánatuk meg. A beiratás díja 10 korona. Tandij az első évben 200 korona, a második évben 150 korona és a harmadik évben 100 korona. Az intézetbe felvett növendékek egy része kellő indoklás mellett fél, esetleg egész tandíjmentességet nyerhet, amely ugyancsak szeptember 15-ig kérelmezhető.

— **Charles-cirkusz.** A modern reklám feltétlen megköveteli ma, hogy ne csak a sablon keretei között mozogjon, hanem újat, szenzációsat produkáljon. Egyes mozgószínházak a többiek között hegedű- és zongoravirtuókat szerződtek horribilis felvételi díj mellett, hogy reklámozni csinálganak színházuknak, vagy pedig iskolavásárok lépnek fel egyes magán-színházak színpadán, hogy speciális izt adjanak a reklámnak, s így az állatszereplők és varietékülönlegességek váltakozásával összeállított cirkuszi műsor is az életrevaló modern reklámnak izléses eszköze. Ez utóbbi szempontból nézve, a Charles-cirkusz igazán utólréhetetlenül jó cirkusz. — Oroszlánidomítások váltakoznak a graciózus iskolavásárok mutatványaival, bohócok mókái, idomított elefántok dresszúrával, szelid, copfos kinnai polgártársak ügyes mutatványai, vadfigurák életveszélyes szereplésével, indiai fakirok szemfényvesztései, szabadiidomítású lovak mutatós elővételével, arabok csodálatos ügyessége ugyancsak ügyes szokás — bravuros mutatványaival. És a dresszúra is nyilván áll, aminőt még manegében nem láttunk, stb. — Így ír a Nagyváradi Napló a Charles-cirkuszról.

— **Ne játszd a fegyverrel!** Galgóczi János 13 éves szabótanonc ma délután a Margit-fürdő udvarán játszott egy pisztolylyal. A pisztoly véletlenül elsült és a gyermek baltenyerét átlötte. A sérülés eléggé súlyos. Galgóczi Jánost a kórházba szállították, ahol ápolás alá vették.

— **Kereskedelmi szaktanfolyam.** A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete kultuszminiszteriumi engedély alapján a fővárosban, Andrassy-ut 67. (bejárat Vörösmarty-u.) 6 havi kereskedelmi szaktanfolyamot nyit, melyre úgy férfiak, mint nők felvételnél. Előképzétségül legalább is a 2-ik polg. iskola elvégzését kívánják meg. A tanítás nappal 9—1-ig, vagy d. u. 2—6-ig folyik. Vidéki tanulók elhelyezéséről az igazgató-

ság gondoskodik. Felvilágosításért, tájékoztatásért ugyancsak az igazgatósághoz kell fordulni: Andrassy-ut 67. A beiratások most folynak. Jelentkezni levélben is lehet.

— **Uj ellenzéki napilap.** A szabaddai függetlenségi párt intéző bizottsága elhatározta, hogy 40.000 kor. alaptőkével nyomda- és lapkiadórészvénytársaságot alapít. A vállalatnak megalapítása után a párt «Függetlenség» című hetilapja napilappá alakul át.

— **Postai hírek.** A kamara ezután hozza az érdekeltek tudomására, hogy Debreczen sz. kir. város főmunkkért városrészében, «Debreczen 8» elnevezéssel f. évi augusztus 16-án új postahivatal lépett életbe, mely teljes fel- és leadó szolgálattal fog működni; értesít továbbá a kamara arról, hogy Szabolcs vármegye Székely községében postai ügy-nökség lépett életbe; közli továbbá, hogy Felsőbányán, Szatmárvármegyében, környékbeli távbeszélő központ nyílt meg, mely egyúttal a teljes bel-földi helyközi forgalomba is bevonatott.

— **Kerner József magán zeneiskolájában,** Péterfia-u. 36. szám alatt a beiratkozások f. hó 26-tól egész szeptember hó 7-ikéig naponta d. e. 11—12-ig és délután 4 órától 6-ig eszközöltetnek. Tantárgyak: zongora, elmélet, ésszhangzattan, karének és műénekekben való kiképzetés. Tandij az alsóosztályokban 10 korona, műének havi 10 korona, (hetenként 2-szer.) Minden tanítvány heti 3 tanóránban részesül. A tanítása Budapesti Első Zenei tanintézetek mintájára történik. Kiváló tisztelettel: Kerner József, a kassai zenedének 25. éven át volt igazgatója, zenetanár.

— **Halálba kergette a félelem.** Ez a történet is a boldogtalan házasság szomorú tragédiája. Mezőgyán községben történt. Balogh Margit 20 éves asszony, aki csak nemrég ment feleségül Kovács Ferenc mezőgyáni földműveshez, pár nappal ezelőtt marólugot ivott. Idejében orvost hívtak, aki segélyben részesítette az életunt fiatal asszonyt. A boldogtalan súlyos belső sérüléseket szenvedett. A lakásán ápolták. Ki-hallgatása alkalmával azt adta előtettének okául, hogy edesatyja fe-nyegéte félemlítette meg annyira, hogy a halálba akart menekülni. — Azért fenyegette meg az apja, mert visszament a férjéhez, akitől régebb idő óta különváltan élt. A szerencsétlen fiatal asszony súlyos belső sérüléseibe tegnap belehalt.

— **Női kereskedelmi tanfolyam.** A női felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos s a Kereskedő Társulat által fenntartott egy éves női kereskedelmi tanfolyam tizennegyedik évfolyama nyílik meg szeptember elsején. A tanfolyamba a mai naptól kezdve lehet beiratkozni, s mivel a növendékek korlátolt számban vétetnek fel, felhívjuk különösen a debreczeni szülők figyelmét, hogy helybiztosítás céljából azt mielőbb eszközöljék.

— **Keresnek egy hírhedt betörőt.** Nagyszalontáról jelenti tudósítónk: Nem mulik el hónap, hogy Nagyszalonta két hírhedt szülöttjéről, a gaztetteik révén országos hírességű Szabó-tesztvérekről a különböző városok rendőrségei ne érdeklődjenek. A héten távirati megkeresés jött a szalontai rendőrségre a debreczeni főkapitányságtól, amely az iránt érdeklődik, nem jött-e Jaraba István

haza Szalontára, mert a napokban egy debreczeni ékszerész üzletét kifosztották. A rablók a Szabó István módszere szerint jártak el, a padláson keresztül törtek a boltba. Megerősítette a rendőrség gyanúját az a körülmény is, hogy Jaraba, aki míg betörés miatt vizsgálati fogságba volt helyezve, két hét előtt beteg lett és a kórházból, ahol külön őrvigyzott rá, megszökött. A szalontai rendőrség kereste Szabó Istvánt anyja lakásán. Itt azonban eddig nem találták meg.

Kérem a 48-as szobát.

Az idei nyaralási szezon történetéből egy kedves kis politikai apróságot jegyez fel a krónika, amelyet e pillanatban Riminiben nyaralt nagyváradiak képviselnek. Justh Gyuláról az ellenzék vezérére szól az apróság, amely a maga derűségében is amellett bizonyít, hogy Justh Gyula nyakas magyar. Nem enged a negyvennyolcból. Justh ugyanis Riminiben volt nemrég, ahol utókurára jelent meg és szobát kért a szállodában. A szálloda személyzete — persze — a legnagyobb készséggel állt rendelkezésre a kegyelmes urnak és néhány pillanat múlva már jelentette is a szobapincér:

— Parancsoljon kegyelmes uram! Justh Gyula felfelé haladt a lépcsőn, de megütözközve állott meg a folyosón, amikor a pincér kitárta előtte az 56-os szoba ajtaját:

— Méltóztassék!...

Az ellenzék ősz vezére felnegett a szoba számára, aztán a pincérhez fordult:

— Mondja barátom, nem kaphatnám én a 48-as számú szobát? — Tudja, ott nekem jobb a levegő...

A szobapincér készségesen elisietett hogy teljesítse a kegyelmes ur óhaját és pár perc múlva már a 48-as számú szobába vonult be Justh Gyula, aki megnyugodva tért pihenőre a 48-as szám alatt, mint ahogy Rákóczi kuruc vezérei a Máriás lobogó alatt hajtották nyugovóra fejüket, mondván: Hűen a zászlóhoz, mindahálig! Természetes, hogy másnap híre ment a kis epizódnak, amely a fűrdő magyar vendégei között rokonszenves szenzációt keltett.

Városok versengése

Nem újabb keleti magyar betegség az, hogy a vidéki városok örökre irigykednek egymásra. Egész sereg adoma van róla, hogy hajdan is mennyire agyarkodtak egymásra. Mint hogy tehát ez örökölt baj, nem irhatjuk csupán a mai kor terhére. — Bár úgy tartanók nyeljesnek, ha a mostani ugynevezett modern kor kimpusztítana gyökereitől.

Mert arra igazán nincsen szükség, hogy két város mindent egymás sze-

mére lobbantson. Sohse fájjon az az egyiknek, hogy a másiknak talán több gyára vagy éppen több iskolája van. Örülni kellene inkább ezen s tanulni attól, amelyik csak azt árulja el, hogy igazán életre való város. Amde nem így van ez a dolog. Mert amint a példák mutatják, némely város olyan terveket valósít meg, — persze, csupa virtuskodásból — amelyek éppen nem felelnek meg az ottani viszonyoknak. Ilyenkor aztán beáll a visszahúzás, vagyis szépen belebukik a város a vállalkozásába.

Ennek pedig nem más az oka, mint a városi hatóságok rövidlátása. Mert ott, ahol a város tanácsa foigton azon van, hogy lásson, tanuljon valamit s ahol alapos megfontolás után állnak elő egy-egy tervvel, annak a városnak soha sincs oka megbánni azt, ha valamibe belefog.

Ismételjük, hogy ennek nem volna szabad így lennie. Már csak azért se, nehogy veszteség érje ennek következtében a várost. Ezért kellene tehát a városok vezető embereinek a nyári szabadságidőt úgy felhasználniok, — hogy a kellemes szórakozás mellett az tanulmányut is lenne. Éppen ezért a fejlődő, gyarapodó városokat sürűbben kellene felkeresniök, ami a barátságos viszonyt fejlesztené ki a városok között s az áldatlan viszálykodást megszüntetné.

Tarka krónika.

A debreczeni bíróóság előtt történt. Egy idősebb parasztasszonyt hallgattattak ki.

— Hány éves? — kérdezte a bíró.
— Ötvenkettő.
— Van-e gyereke?
— Van kezit csokolom, van öt darab?
— A férjének mi a foglalkozása?
Az asszony nagy két zsebkezdőt húzott elő s törülgetni kezdte a szemét:
— Az kezit csokolom, meghalt még — vőlegény korában!

Egy debreczeni házaspár most tért haza az olaszországi utjáról. A kávéházban sok mindent mesélnek az utról. Az asszony például rendkívül érdekes részleteket tudott az olasz konyha titkaiból, a szállodai viszonyokról, a cselédügyről s más fontos dolgokról. Egy fiatalember azonban nem akarta méltányolni ezeknek a bár prózai, de mégis igen fontos dolgoknak az érdekességét és más tere akarta átterelni a beszélgetést.

— Mit szól nagyságos asszonyom Nápolyhoz? — kérdezte.

Az asszony pár percig gondolkodott.

— Nápoly, Nápoly? Te samu — fordult a férjéhez — nem ez az a város, ahol egy hamis lírát kaptunk?

A földrajzórán a táviróról magyarázott a tanár.

— Meg tudnád mondani, — fordult az egyik fiúhoz — hogy miért állanak a táviró oszlopok a vasúti sínek mentén?

— Azért kérem, — felelt a kis diák — mert ha a sínek között állnának, az — forgalmi akadály volna!

A szerkesztésért felelős Vóitk György.

Apró hirdetések.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felőtök, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Homok és kavicsbeszerzés.

Ezamos folyamból kotrógéppel termelt és tisztára mosott, iszapmentes homok és kavics előnyös árban állandóan raktárról kapható **Östreicher Tóbiásnál Szatmáron.**

BUTOROKAT konyhaberendezéseket raktáron tart **Bálint József asztalos (Csapó) Berek-utca.**

OLCSÓ és jó órák, ékszerek legolcsóbban szerezhetők be **Gasparik Adám** órák és ékszerész-nél Debrecen, Hunyadi utca 12. Ügyenott órajavítások legolcsóbban eszközölnétek.

Külföldi praxissal rendelkező, felső ipariskolát végzett fiatal ember, ki a műszak minden ágában jártas, Debreczenben állást keres. Szives megkereséseket «Műszaki» jeligén a kiadóhivatal továbbít.

Lépcsőházi különbejárati utcai butorozott szoba villanyvilágítással kiadó, Darabos-utca 7.

Kisebb különbejárati butorozott szoba villanyvilágítással olcsón kiadó. Darabos-utca 7. a háztulajdonosnál.

Csinos, ügyes leány elérésitől felvétetik Horovitz Zsigmond papír-áru üzletébe Piac-utca 12. (Csapó-utca sarok).

FODRÁSZSEGÉD állandó alkalmazásra azonnal beléphet Eötvös utca 64.

Barna, csinosnak smert igazi ur-ember, ki teljesen független, oly tisztamultu fiatal, csinos, széke molette asszony, vagy leány barátságát keresi, ki őres örömet kelle-messé tudná tenni és életet tudna önteni sivar, agyonzaklatott lelké-be. Diszkrétio biztosítva. Csak ko-moly levelekre válaszolok. Kalandor nők kizárva. Kölcsonds szimpátia esetén örök barátság. Leve-letet főpostára kérem «Arany vi-rég 1000» jeligére.

Hygdiás ember pénzbeszedő, felvétetik cím a kiadóhivatalban.

CSINOSAN butorozott különbejárati utcai szoba villanyvilágítással ki-adó Vörösmarty-u: 1.

KIADO Csapó-utca 93. számú ház egész udvarral, 33 méter utcai fronttal bármely üzleti célra. 1200 korona évi bérlet.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK gyári ár-ban kaphatók Horovitz Zsigmond papír-áru üzletében, Piac-Csapó-utca sarkán.

Charles CIRKUSZ.

CIRKUSZ, aminő még nem volt Magyarországon, sőt e vállalat, melynek tulajdonosa

CHARLES

Krone, páratlan a maga nemében. Bejárva és meghódítva

Európa

világvárosait, jelenleg Magyarország

legnagyobb

városai-ban fogja bemutatni azt, hogy vállalata minden tekintetben a

legizlésesebb

melynek előadásai-ban a világ-városok

legelőkelőbb

közönsége gyönyörködött s meggyőződött arról, hogy nincs a föld-kerekiségének még egy ily hatalmas

vándor-czirkusza,

amely annyi gonddal és izléssel összeállított műsort tudna bemu-tatni, mint a

Debreczenben augusztus 28. este 8 órákor

bemutató előadását tartó **Charles cirkusz.**

Jegyek előre válthatók!

Schwartz-Daniel dobánytözsdejében

Hygienikus ujdonságok

és halhólyag óvszer-különlegességeiben

II. Valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban

Orvosilag ajánlva! Feltétlenül biztos!

„Fatime” I. és II. minőség, Ára tucatonként 6 és 8 K. „Semiramis” I. és II. min. Ára tucatonként 10 és 12 K. Ezen új és modern technika szerint készült óvszer különlegességek, az összes eddigi gyártmányokat felülmúlják. Kaphatók kizárólag az alanti cégnél.

UJ! „AUTO VAGINAL SPRAY” UJ! a legmodernebb és legkényelmesebb női óvszer-különlegesség. — **Ára 15 korona. Szétküldés titoktartás mellett.**

Kérjen ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékemet

RELETI J. orvos-sebészeti műszer- és gummi árak gyára Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Alapítottott 1878. Telefon 18-78.

Thurzófűred

A déli Szepességnek egy remeke, ősi fenyesek közepette. Vasuti állomás Gölnicz-bánya, 572 m. Posta és távirda helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely

Vizgyógyintézet, vizkurák, inhalációk, diétás kurák, szabad-, nap- és tófürdők, vil-lanyozás és massage.

Mindenemű idegbajok, légzési, emész-tési, vérkeringési, nnyagesere és más egyéb bajok ellen.

Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárás. Kitchin konyha és olcsó ellátás, Elő- és utóidényben 30, július elejétől 6 heti tartó-zkodás után 30 százalék árengemény.

Szobák egész idényre olcsó átalány-árban bérelhetők. Állandó fürdőorvos: **Dr. Vladár József** Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irl-galmas-rend tulajdona. Elsőrangú kenes hővízi gyógyfű 16; modern berendezésű gőzfürdő, kényelr is iszapfürdők, iszapborogatások, uszo-dák, ki ön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőleg- szén-savas- és villamc: vízfürdők. — A fürdők kitchin ered-ményre haszná atnak főleg csuszobantalmak-nál és idegbajok ellen. — Ivó-kura a légző-szervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 300 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés ntányos árak. — Gyógy- és zenedii nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az igazgatóság.

Ludeser János

szalag, csipke, kesztyű, ritikol, arcfátyol

hariesnya és

párisi ujdonságokban